

PALVELUVALIKOIMANEUVOSTON TOIMINTASUUNNITELMA 2020

Lyhyesti Palveluvalikoimaneuvostosta

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston (Palko) tehtävänä on antaa suosituksia siitä, mitkä palvelut kuuluvat julkisesti rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Palveluvalikoimaa sovelletaan sekä julkisesti järjestetyssä terveydenhuollossa että yksityisessä terveydenhuollossa, jonka kustannuksia korvataan sairausvakuutuksesta. Palveluvalikoiman määrittelyn tavoitteena on varmistaa, että julkisesti rahoitettavat terveystalot ovat vaikuttavia, turvallisia ja kustannuksiltaan hyväksyttäviä.

Palveluvalikoimaneuvoston tehtävänä on myös päättää valikoiman määrittelyn perusteista, antaa lausuntoja palveluvalikoiman soveltamisesta sekä osallistua kotimaiseen ja kansainväliseen keskusteluun terveydenhuoltopalvelujen sisällöstä.

Neuvosto toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ja sen toiminta käynnistyi vuonna 2014. Nykyisen neuvoston toimikausi on 1.7.2017-30.6.2020. Palkon kolmannen neuvoston toimikausi tulee olemaan 1.7.2020-30.6.2023. Puheenjohtajan lisäksi neuvostossa on enintään 15 jäsentä ja heillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Asioiden valmistelua varten neuvosto voi asettaa jaostoja. Lisäksi neuvostolla on pysyvien asiantuntijoiden verkosto, jota se voi täydentää tarpeen mukaan. Neuvoston käytännön toiminnasta vastaa sihteeristö.

Palkon toimintaympäristö 2020

Palko toimii osana STM:n ohjausosastoa ja sen ohjausyksikköä. Erityisesti seuraavilla vuonna 2020 käynnissä olevilla toiminnoilla sekä ilmiöillä on selkeä yhdyspinta Palkon toimintaan ja ne edellyttävät sihteeristöltä eriasteista työpanosta ja toimintojen kehittämisen seuranta.

- Neuvoston ja jaostojen toimikausien ja kokoonpanojen vaihtuminen
- Palveluvalikoiman määrittämisen tahoja ja periaatteita käsittelevä selvitystyö valmistuu
- Yhdenvertaisuuden varmistaminen ja vaihtoehtokustannusten seuraukset haastavat poliittista järjestelmää. Keskustelu priorisoinnin periaatteista jatkuu ja ulotetaan politiikkatasolle
- SOTE-uudistuksen valmistelu ja toimeenpano jatkuu.
- Terveydenhuollon tietorakenteiden kokonaisuudistus on käynnistynyt ja toissijaisen tiedonkäytön mahdollisuudet vaikuttavuuden arvioinnissa selkeytyvät.
- Kansalliset osaamiskeskittymät – syöpäkeskus, neurokeskus, biopankki – aloittavat toimintansa ja niiden rooli palveluvalikoiman määrittämisen osalta selkeytyy
- Yksilöllistetyn terveydenhoidon (precision medicine) rooli kasvaa
- Yhteistyö terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö FinCCHTAn kanssa jatkuu kummankin resurssien mahdollistamalla tavalla
- Lääkinnällisiä laitteita ja in vitro diagnostiikkaa koskeva EU-tason regulaatio astuu täysimääräisenä voimaan 26.5.2020
- Kalliiden lääkinällisten laitteiden ja apuvälineiden käyttöönoton arvioinnin tarve lisääntyy
- Tarve sosiaalihuollon menetelmien arviointiin kasvaa.
- Hyvinvoinnin edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen painottuvat

Keskeiset tavoitteet ja tehtävät vuodelle 2020

- Annetaan suosituksia palveluvalikoiman sisällöstä ja lausuntoja palveluvalikoiman soveltamisesta.
- Varmistetaan neuvoston ja jaostojen kokoonpanojen sujuva vaihdos
- Viimeistellään valmistelussa olevat suositukset mahdollisuuksien mukaan nykyisen Palkon toimintakauden aikana ja huolehditaan kesken jäävien suositusten valmistumisen edellytyksistä uuden Palkon aikana
- Hyväksytään Palkon käsikirja, joka sisältää tarkemmat terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittelyn periaatteet, toimintaperusteet ja prosessit. Hyödynnetään palveluvalikoiman määrittelyä koskevan selvitystyön tuloksia
- Selvitetään uuden säteilylain 111 §:n velvoitteita Palkon toiminnan suhteen
- Osallistutaan palveluvalikoiman vaikuttavuuden arvioinnin mahdollistavaan tietoarkkitehtuurin kehittämiseen ja vahvistetaan arkivaikuttavuuden seurannan edellytyksiä
- Viestitään hyvien hoitokäytäntöjen ja suositusten käyttöönottamisesta potilaslähtöisen ja vaikuttavan terveydenhuollon edistämiseksi
- Vahvistetaan Palkon suositusten käyttöönottoa ja niiden vaikutusten seurantaa
- Osallistutaan aktiivisesti priorisointikeskusteluun yhdenvertaisen terveydenhuollon toiminnan mahdollistamiseksi

Sisällölliset painopisteet määrittävät uuden Palkon tavoitteiden mukaisesti. Pysyvänä toimintana jatkuu uusien sairaalalääkkeiden arviointi Fimean tuottamien arviointiraporttien perusteella.

Neuvoston sihteeristö

Neuvoston sihteeristön päätehtävänä on yhdessä jaostojen kanssa huolehtia asioiden valmistelusta neuvoston päätettäväksi. Sihteeristön muodostavat pääsihteerit, kaksi erityisasiantuntijaa ja projektisihteerit. Sihteeristön lisäresurssitarpeet (henkilöstö ja määrärahat kirjallisuuskatsauksiin) on välitetty STMään, tietoa mahdollisista lisäresursseista ei ole vielä käytettävissä.

Kokoukset 2020

Palveluvalikoimaneuvosto kokoontuu 8-9 kertaa.

Kokouksissa valitaan valmisteluun otettavat aiheet sekä päätetään annettavista suosituksista ja muista kannanotoista. Arvioitavat lääkevalmisteet sovitaan yhdessä Fimean ja FinCCHTAn kanssa. Suositusten lisäksi kokouksissa käsitellään muut annettavat lausunnot ja päätetään palveluvalikoiman määrittelyn periaatteista, prosesseista ja neuvoston toimintaperiaatteista.

Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö hankkii tarvittavat selvitykset ja asiantuntijalausunnot ja valmistelelee asiat kokouksikäsitteilyä varten neuvoston jaostojen (ks. kohta Jaostot) kanssa.

Jaostot

Jaostot valmistelelevat suosituksia neuvoston käsittelyyn yhdessä sihteeristön kanssa.

Vuoden 2020 keväällä Palkossa toimivat seuraavat jaostot:

- *Tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaosto*
- *Mielenterveys- ja päihdepalvelujen jaosto*
- *Lääkejaosto*
- *Elintapaohjauksen ja omahoidon tuen jaosto*
- *Seksuaaliterveyden jaosto*
- *Seulontajaosto: SCID*
- *Suun terveydenhuollon jaosto*

Lisäksi Palkossa toimii *Puheenjohtajien jaosto*, joka valmistelee prosessien kuvaukset ja toimintaperiaatteet sekä niiden muutokset neuvostossa käsiteltäviksi ja hyväksyttäviksi. Puheenjohtajien jaosto yhdenmukaistaa ja kehittää jaostojen toimintatapoja sekä edistää suositusten tunnettuutta ja vaikuttavuutta.

Jaostojen kokoonpanot on julkaistu neuvoston kotisivuilla.

Vuonna 2020 hyväksyttävät ja valmistelussa olevat suositukset

Palko on hyväksynyt vuonna 2015 yhden, vuonna 2016 kaksi, vuonna 2017 yhden, vuonna 2018 11 suositusta ja vuonna 2019 11 suositusta.

Vuoden 2020 aikana viimeistellään seuraavia suosituksia:

Tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaosto

- Lanneselän selkäydinkanavan ahtauman leikkaushoito ja sen jälkeinen kuntoutus
- Lanneselän instabiliteetin (epävakaas) leikkaushoito ja sen jälkeinen kuntoutus

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen jaosto

- Intensiiivisen hoidon ja kuntoutuksen menetelmät riippuvuuksien hoidossa
- Kognitiivinen adaptaatio skitsofreniapotilaiden asumispalveluissa

Lääkejaosto

- Aloitetaan 8-10 lääkkeen suositusvalmistelu sen mukaan, kun lääkkeet saavat myyntiluvan ja Fimea julkaisee arviointiraportin.

Elintapaohjauksen ja omahoidon tuen jaosto

- Sekundaaripreventio kansansairauksien hoidossa

Seulontajaosto: SCID

- Vaikean kombinoitun immuunipuutoksen seulonta

Seksuaaliterveyden jaosto

- Lääketieteelliset hoitomenetelmät sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän dysforian hoidossa

-

Suun terveydenhuolto

- Hampaiden korjaaminen keramialla tai kruunulla

Puheenjohtajien jaosto

- Valmistele neuvoston hyväksyttäväksi Palkon käsikirjan suositusten ja lausuntojen antamisen periaatteista ja laatimisen prosesseista

Osassa suosituksia valmistelu on aloitettu jo vuonna 2018 ja pääosin suositukset pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2020 aikana. Kaikkiaan vuonna 2020 hyväksyttäneen 14-18 suositusta, mutta määrään vaikuttaa oleellisesti Fimean tekemien lääkearvointien määrä. Suositukset ovat laajuudeltaan, työmäärältään ja vaikutuksiltaan hyvin erilaisia. Osa suosituksista koskee yksittäisiä hoitomenetelmiä (lääkkeet), osa hoitoprosessia (selkäkirurgia ja kuntoutus), osa laajempaa kokonaisuutta (sekundaaripreventio, riippuvuuden hoito, sukupuoli-identiteetin variaatio) tai seulontaprosessia.

Asiantuntijaverkosto

Palveluvalikoiman määrittelyyn osallistuvien asiantuntijoiden verkostoa täydennetään tarvittaessa neuvoston jäljellä olevan toimikauden ajaksi. Tarve määräytyy neuvoston käsittelyyn tulevien aiheiden ja perustettujen jaostojen toiminnan mukaan. Asiantuntijoiden luettelo on nähtävillä palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla.

Seminaarit ja sidosryhmätapaamiset

Palko järjestää kutsuseminaarin 25.2.2020 aiheesta priorisointi näkyväksi ja palveluvalikoiman määrittymisen periaatteet.

Palko järjestää sisäisiä ja avoimia seminaareja sekä sidosryhmätapaamisia tarpeen mukaan.

Palkon sihteeristö osallistuu harkinnan mukaan erilaisiin seminaareihin ja kongresseihin, jotka liittyvät palveluvalikoimaneuvoston tehtäväalueeseen.

Viestintä ja vaikuttaminen

Palveluvalikoimaneuvoston suositukset, lausunnot ja muut kannanotot perusteluineen julkaistaan kotisivuilla www.palveluvalikoima.fi. Ennen suositusten lopullista hyväksymistä suositusluonnos julkaistaan www.otakantaa.fi -sivustolla julkista kommentointia varten.

Palkon sihteeristö esittelee Palkon toimintaa eri terveydenhuollon sektoreille käyttäen siihen parhaiten soveltuvia, resurssit huomioivia menetelmiä: luennot, pääkirjoitukset ja puheenvuorot Palkon nettisivuilla.

Palkon jäsenet viestivät omassa organisaatioissaan Palkon toiminnasta ja vastaavat suositusten käyttöönotosta.

Säädösvalmistelun tukeminen

Palkon sihteeristö valmistautuu tukemaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvää säädösvalmistelua.

Vuoden 2020 aikana tullee arvioitavaksi myös tarve muuttaa palveluvalikoiman määrittämistä ja neuvostoa koskevia säännöksiä.

Muu toiminta

Palveluvalikoimaneuvosto osallistuu asiantuntijana Suomen julkisesti rahoitetusta terveydenhuollon palveluvalikoimasta käytävään keskusteluun ja seuraa muiden EU-maiden toimintaa palveluvalikoimiensa määrittelyssä.

Pääsihteeri Ilona Autti-Rämö toimii jäsenenä Suomalainen lääkäriseura Duodecimin verkostovaliokunnassa ja ETENESSä. Pääsihteeri toimii SOTE-kokonaisarkkitehtuurin yksilöllistetyn lääketieteen sekä lääkehoidon tiedonhallinnan työryhmissä. Pääsihteeri osallistuu Kela-Lääkäriliitto-Fimea-FinCCHTA -yhteistyönä tehtävään Lääkkeen määräämiskäytäntöä koskevan tutkimuksen ohjausryhmän toimintaan.

Erityisasiantuntija Reima Palonen toimii Lääkkeiden hintalautakunnan (Hila) varapuheenjohtajana ja pääsihteeri on hänen varajäsenensä.

Erityisasiantuntija Sari Koskinen osallistuu kts. rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteen yhteistyöryhmään, joka koordinoi rajat ylittävään terveydenhuoltoon liittyvää viestintää ja tietojenvaihtoa sekä asiantuntijana rajat ylittävän terveydenhuollon neuvottelukuntaan, jonka tehtävänä on seurata rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön soveltamista.

Pääsihteeri ja juridinen erityisasiantuntija jatkavat asiantuntijoina toimimista lääkkeiden ja terveysteknologian arviointia koskevan Euroopan komission asetusehdotuksen valmistelutyössä. pääsihteeri koordinoi Suomen kannan muodostumisia.

Talous

Neuvoston toimintamääräraha vuonna 2020 on 300 000 euroa. Merkittävimmät menoerät ovat kirjallisuuskatsausten hankinnat neuvoston suositusten taustaksi sekä neuvoston ja sen jaostojen kokouksiin liittyvät kustannukset sekä tarvittavien osa-aikaisten sihteerien kustannukset.

Määräraha ei sisällä päätoimisen sihteeristön palkkauskustannuksia.

Toimintakertomus vuodelta 2019

Palveluvalikoimaneuvosto hyväksyy sihteeristön valmisteleman toimintakertomuksen huhtikuun 2020 loppuun mennessä.

PALVELUVALIKOIMANEUVOSTO PALKON TALOUSARVIO 2020

LKP-tili	LKP-tilikoodi	Määräraha 2019	Määräraha 2020
Palkkiot ja henkilöstösivukulut	4103	115 000	100 000
Aineett. hyödykkeet (ATK-ohj. ym.)	11		
Koneet ja laitteet	125-126		
Kalusteet	127		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	40		
Vuokrat	42		
Korjaus- ja kunnossapitopalv.	430		
Toimistopalvelut	432		
Henkilöstöpalvelut	433		
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	434		
Muut palvelut	439	140 000	175 000
Matkakulut	450	45 000	25 000
Muut henkilöstölle maks. korv.	451		
Käyttöoikeusmaksut	452		
Vahinkovakuutusmaksut	453		
Muut kulut	490-510		
YHTEENSÄ		300 000	300 000